

Digitális Erdészeti Lapok – másfél évszázad az interneten

Magyarországon a folyóiratok között elsőként, teljes egészében elkészült a másfél évszázados Erdészeti Lapok digitális archívuma.

**Létrejött egy, a világháló legújabb lehetőségeit kibaszna-
lni képes digitális folyóirat-rendszer, mely szak-
mánk élő közlönye, fóruma – egyben kulturális örök-
sége. Mindez két különálló, együtt mégis szerves egé-
szet alkotó, egymást erősítő internetes felületen valós-
ult meg. Itt tesszük hozzáférhetővé, adjuk át a nyil-
vánosságának nemzeti értékű kincsestárunkat, az er-
dészek „tarisznyájából”.**

Az Erdészeti Lapok az ország második legrégebben, folya-
matosan megjelenő folyóirata.

„Több mint egy tucat olyan újságot és folyóiratot adnak ki
ma Magyarországon, amely egy évszázadnál hosszabb ideje
többé-kevésbé folyamatosan jelen van a hazai sajtópiacon. A
legrégebb ilyen orgánumnak az 1857. június 4-én debütált
Orvosi Hetilap (OH) számát ... 1862-ben jött ki (második ez-
zel a sorban!) a magyar erdészeti szaknyelv elterjesztésében
kulcsszerepet játszó – jelenleg 3 ezer előfizetővel rendelkező –
Erdészeti Lapok, amely 1952 és 1991 között Az Erdő cí-
men jelenített meg.” – olvashattuk a HVG 2007. novemberi
lapszámában.

A Szerkesztőbizottság kiemelt programja, régi törekvésünk
vált valósággá 2009. július végén, mióta teljes terjedelmében
olvashatóak, térítésmentesen hozzáférhetőek a világhálón az
Erdészeti Lapok 1862-től megjelent számai.

A programot az ágazat aktívabb internetes jelenlétének
szükségessége hívta életre, majd 2007 óta tovább alapozta az
Egyesület és az Erdészeti Lapok megnyíló honlapjaival teret
nyert kommunikációs igény.

Célünk egyszerű volt: az, hogy bármely szakmai és nem
szakmai felhasználó, bárhol is, a világhálón keresztül
elérhesse, böngészhesse, tartalmában keresse a folyóirat
letölthető, digitális formátumát. Célul tűztük ki a tudomány-
történeti, erdészetszakmai és más irányultságú kutatások tá-
mogatását. Az archívummal egy alap adatbázist alkottunk
meg, kutatható publikációs és szakirodalmi forrást tettünk
hozzáférhetővé.

Az archívum két, egymásra épülő alrendszerből épül fel,
melyek az országosan ismert ilyen vonatkozású elektronikus
adatbázisokhoz (pl. MATARKA) kapcsolódnak.

A feladat nem volt egyszerű, hiszen közel százötven évfo-
lyam digitalizálását, világhálóra optimalizálását jelentette
felhasználóbarát szerkezetben – azaz mintegy 120 ezer ol-
dal terjedelmű folyóirat-anyag megjelenítését (mellékletekkel,
képekkel, ábrákkal, reklámokkal), ún. kereshető basonmás
formátumba ágyazva.

Különleges jelentőségű az a fejlesztés, amit néhány lelkes
amatőrrel szövetkezve, igazi profik készítettek el a program-
hoz. Az Országos Erdészeti Egyesület, a Magyar Elektronikus
Könyvtárért Egyesület, az Országos Széchenyi Könyvtár
munkatársai és még sokan mások mindenki számára hoz-
záférhetővé tették – az internet segítségével életre keltették – a
valaha nyomtatásban megjelent lapszámokat. Abogy „kézbe
vesszük” az interneten és lapozgatunk benne (a leleménye-

sen megalkotott, .pdf kiterjesztésű fájlok letöltése után), már
csak az ódon lapok illata hiányzik a teljes élményhez.

A letöltött fájlok mögött szabadon kereshető szövegállo-
mány bűzódik meg, így bátran böngészhetünk a lapban a
kívánt szóra, szakkifejezésre vonatkozóan. Ha valakinek ne-
talan ez a struktúra nem lenne elegendő, a készítő egy má-
sik oldalra navigálva teszik a lehető legteljesebbé a keresés él-
ményét. A nagy adatbázis gyorsan kínál a kutatónak, vagy
az egyszerű felhasználónak szemléletes korrajzot, érdekes,
átfogó szakmatörténeti áttekintést.

Komoly információs forrást, vitaalapot jelenthetnek a cik-
kek az erdészetben, a vadászásban, a természetvédelemben,
betekintést adnak a történelem és a szakmatörténet összefü-
géseibe.

A korra jellemző hirdetések kiválóan mutatják az ágaza-
ti gazdaság és a folyamatosan változó piac viszonyait. Mind-
ezt egyszerűen és gyorsan, néhány kattintással érhetjük el.

Különleges merítés, valódi kincsestár ez, a méltányta-
lanul háttérbe szorított erdészek tarisznyájából.

A gondolat megszületésétől kezdődően széles körű –
nemcsak erdész – összefogásra került sor. Kiemelt segítsé-
get kaptunk a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnö-
ki Karától, Könyvtárának munkatársaiktól, oktató és kuta-
tó gárdájától.

A szükséges források oroszlánrészét az adózók által befi-
zetett SZJA 1 %-ából, az FVM által kiírt közcélú pályázat út-
ján nyertük el. Jelentős saját forrást biztosított az OEE, nélkü-
lözhetetlen segítséget nyújtott az Ipoly Erdő Zrt., a STIHL Kft.
és egyes magánszemélyek hozzájárulása.

A gyakorlati megvalósítás példátlan volumenű, rendkívül
feszített munka volt. Lélekölően monoton, aprólékosan pontos
szkenelés, speciális algoritmusok megalkotása – megszakítás
nélkül, hogy batáridőre elkészüljön a teljes archívum.

Örömmel jelenthetjük, hogy sikerrel jártunk. Ilyen átfogó,
teljes körű digitális állomány elsőként jött létre hazánk-
ban. A 120 ezer oldal teljes elérhetőségével, keresetőségével
megszületett a legnagyobb hazai tematikus egység a
weben, ami sajtótörténeti értelemben is eseménynek szá-
mít. Az érdeklődés nem csekély – ezt jól jelzi az a sok ezer-
nyi oldalmegnyitás, amit már a teszterverzió működése so-
rán is regisztráltunk.

Reméljük, hogy az egész világra kiterjedő, komfortos hoz-
záférhetőség patinás lapunkat reflektorfénybe helyezi, egy-
ben új dimenziót nyit a batárainkon túl élő honfitársaink,
kollégák, érdeklődők számára is.

Az archívum mellett, nagy felbontású, védett adatbázis-
ként rögzítettük a teljes állományt. Ennek azért van jelentő-
sége, mert ha az elkövetkezendő években fejlődni fog a ka-
rakterfelismerés, már elegendő lesz ehhez az adatbázishoz
visszanyúlni. (A jelenlegi archívum éppen a karakterfelisme-
rés hiányosságai miatt tartalmazhat kisebb hibákat, elsősor-
ban a régebbi lapszámok esetén.) A két internetes felület
(.pdf és .html) egymást kiegészítő sajátosságai e tekintetben is
segítik a felhasználót.

Az archívum felépítéséről, működéséről, használatáról, a
praktikus fogásokról – egyfajta mindig elővehető kalauzként
– a következőkben adunk tájékoztatást:

Elérési utak, linkek, hivatkozások:

www.erdeszetilapok.hu

http://epa.oszk.hu/erdeszeti_lapok

A két, fent említett internetes felület jól kiegészíti egymást. Ha valaki számára cél, hogy gyorsan keressen az adatbázison belül, azt ajánljuk, hogy kezdje a keresést a www.erdeszetilapok.hu weboldalon. Itt a főoldalon, a keresőablakba írva a keresett szót, vagy kifejezést, szinte azonnal megkapjuk a keresés eredményét. Figyeljünk arra, hogy az archívumban való keresést válasszuk a legördülő menüből! A kereső ablakba írhatunk kifejezést is, sőt a + és – jelek használatával pontos szókapcsolat, illetve valamely szókapcsolat egyik fele nélkül is kereshetünk. A keresés találatai között gyorsan böngészhetünk, hiszen a cikk néhány mondatából következtethetünk a tartalmára is. Ha tudjuk a megjelenés évét, akkor az évfolyamban külön is lehetőség nyílik a keresésre. A html. formátum előnyei miatt könnyen tudunk másolni, illetve esetenként javítani (karakterhibák miatt) a behivatkozott szövegben, cikkben. A szövegben előforduló hibák javítását segítheti, ha a már megtalált cikket kikeressük a másik internetes felület struktúrájában.

A másik internetes felületen a digitális archívum a több éves múltra visszatekintő, az OSZK által működtetett EPA (Elektronikus Periodika Archívum Adatbázis) rendszerébe integrálódott, mellyel így a legszélesebb felhasználói kört lehet elérni, hiszen Magyarországon az e-könyvtáraknak és e-folyóiratoknak ez az első számú és legteljesebb fejlesztő környezete.

Erről az EPA nyitólapján érdemi információk szerezhetők: <http://epa.oszk.hu>

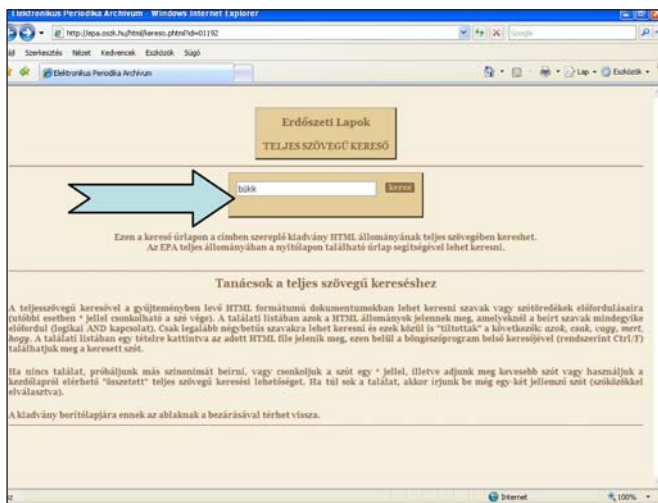
Az EL archívum a következő módon integrálódik az EPA-ba. Kétféle elérési út jött létre a nyitó felületre. Egy úgynevezett beszédes címet alakítottunk ki:

http://epa.oszk.hu/erdeszeti_lapok

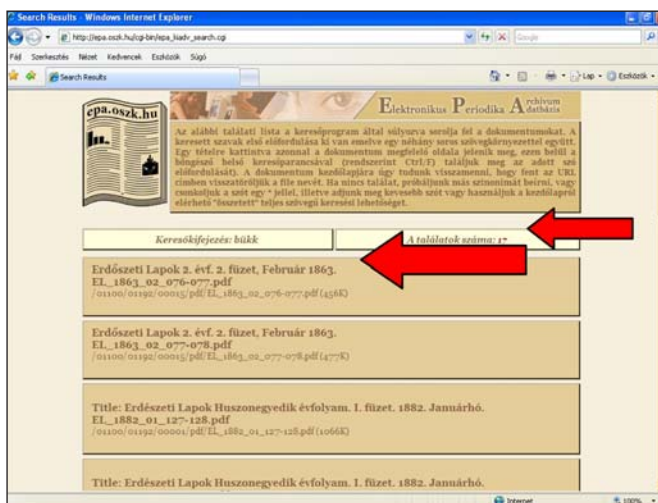

Ezen keresztül az indexált felületre jutunk, ahol az egyes ablakok lekattintásával részletes katalóguscédulát, impresszumot, folyóirat-ismertetőt, megnyitás-számlálót és az egyes évfolyamokat érhetjük el.

Választhatjuk a bal oldalon elhelyezkedő „Keresés” kapcsolót, melynek segítségével egy teljes szövegű kereső-rendszerbe navigálunk, melyben – a program korlátai között (például az összetett szavak egyszerűsítése stb.) – szerzőre, tárgyszóra és másra kereshetünk a feltöltött állományok teljes szövegében.

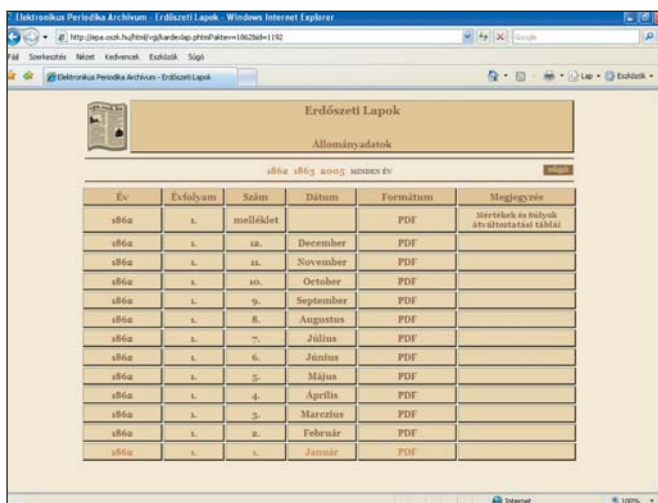

A kapott találati lista információt nyújt a találatok számáról, valamint felsorolja a cikkeket, amelyeket a link segítségével le is tölthetünk.

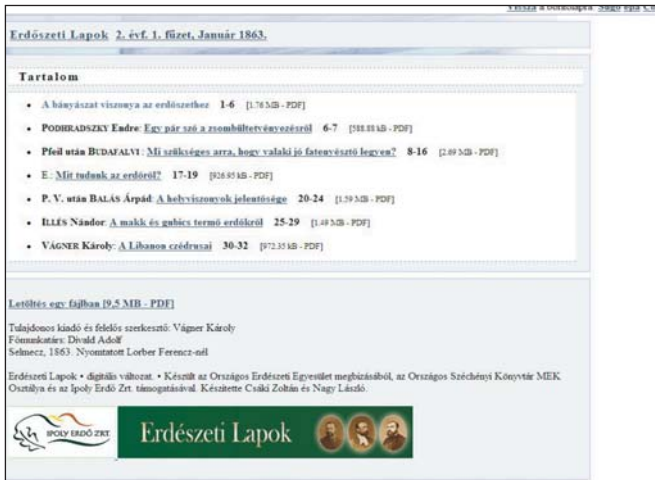
Vagy a főoldalon az adott évszámra kattintva (például 1863), a digitalizált folyóiratszám úgynevezett állományadataihoz jutunk: Például:

<http://epa.oszk.hu/html/vgi/kardexlap.phtml?aklev=1863&id=1192>

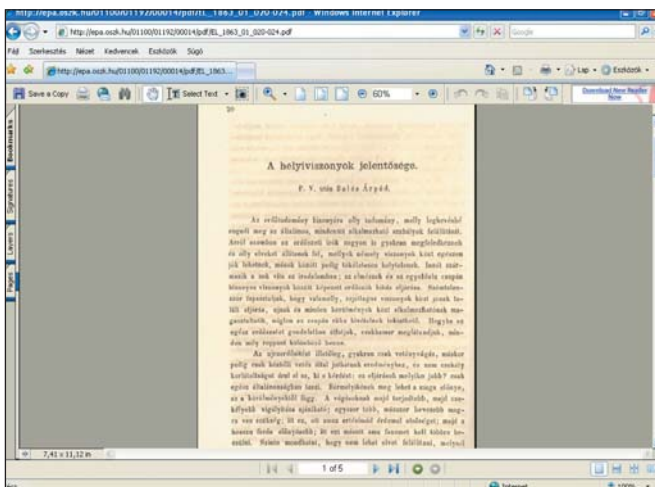
Az állományadatok közül bármelyikre kattintva közvetlenül az adott szám tartalomjegyzékéhez navigálhatunk.

Például: <http://epa.oszk.hu/01100/01192/00014/pdf/>

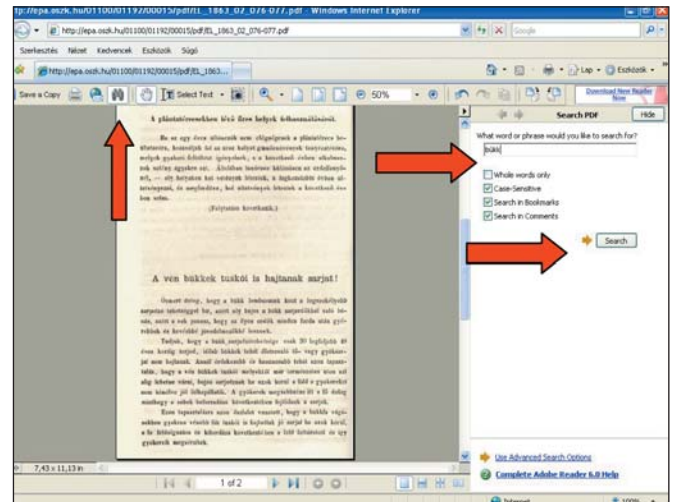
Itt már a korábban megismert struktúra szerint az egyes cikkek külön-külön, egyenként tölthetők le a tartalomjegyzék címére kattintva, de lehetőség nyílik a teljes pdf. formátum egyben letöltésére is:

http://epa.oszk.hu/01100/01192/00014/pdf/EL_1863_01_020-024.pdf

Az olvasáshoz az általánosan elterjedt Adobe Acrobat Reader program szükséges, a használt pdf. formátum miatt. A Reader a felhasználó számára egyéni beállításokat (oldalnézet, nagyítás stb.) tesz lehetővé, így az egyéni igényekhez rugalmasan alakítható.

A cikkben belüli keresésre is van lehetőség a keresést aktíváló gomb segítségével, amely a menü legutolsó sorában kis távcsővel van jelezve. Kereső-kifejezést begépelve és a SEARCH gomb megnyomásával indíthatjuk a keresést.

Az EL archívuma az e-folyóirat nyitó felületén is megtalálható, beszédes és nem beszédes címmel:

<http://efolyoirat.oszk.hu/01100/01192>
http://efolyoirat.oszk.hu/erdeszeti_lapok

Látogassák, böngésszék folyamatosan épülő erdészeti tudásbázisunkat, az Erdészeti Lapok digitális archívumát!

Lengyel László
okl. erdőmérnök
Nagy László
okl. humánökológus

Patinás szaklap a világhálón

Elektronikus formában is elérhetővé vált a 147 éves Erdészeti Lapok valamennyi száma az Országos Erdészeti Egyesület (OEE) jóvoltából. Az Erdészeti Lapokat 1862-ben, Selmechányán *Divald Adolf* és *Wagner Károly* indította útjára – akkor még Erdőszeti Lapok néven –, amely alapvető szerepet játszott a szaknyelv kialakulásában, azóta pedig a magyar erdészet és erdőgazdálkodás szellemi javainak gyűjtőhelye, az erdészettörténeti kutatások központi forrása.

Magyarország második legrégebben megjelenő periodikája az első sajtóorgánium, amely teljes egészében felkerült a világhálóra. A digitalizálás másfelől azért is nevezhető kuriózumnak, mert a lap régi számaihoz nyom-

tatt formában ma már alig lehet hozzájutni.

Az OEE célja a digitalizálással megteremteni a tudománytörténeti és erdészeti kutatásokhoz elengedhetetlen átfogó adatbázist, hozzáférhetővé tenni a publikációs és szakirodalmi forrásokat. Az OEE, a Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület és az Országos Széchényi Könyvtár munkatársai több mint másfél évig dolgoztak azon, hogy a százhuszezer oldalnyi folyóiratot felhasználóbarát, böngészővel ellátott szerkezetbe illesszék. Az anyag létrejöttében az OEE mellett jelentős szerepet vállalt a Nyugat-magyarországi Egyetem könyvtára is.

(Makrai Sonja, Magyar Nemzet)

